

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

Quâ ceremonia significabatur, ipsum imposterum in populo Dei liberam conversationem habere.

Lex hæc cum suis ceremoniis *typus est spiritualis mundationis à lepra peccati*, quæ fit per sanguinem Christi, Ebr. 9. v. 14.

Avis mactata præfiguravit *mactationem Christi in ara crucis*, cujus sanguine aspergimur per fidem, & mundamur ab omni peccato, I. Joh. 1. v. 7.

Fasciculus ex Cedro, filis purpureis & hyssopo confectus *ministerium notat verbi & Sacramentorum*, in quo Spiritus S. efficax est, & sanguine Christi nos aspergit, I. Pet. 1. vers. 2.

Avis autem, quæ viva dimissa est, *notat animæ liberationem*, quæ per sanguinem Christi purificata viva in cælum evolat ad castra filiorum Dei, & partem accipit sortis sanctorum in lumine, ut loquitur Apostolus, Col. 1. v. 12.

Hujus Leviticæ mundationis meritò recordamur in Exordio hujus concionis, quia de leprosis agendum est, quos Christus divinâ virtute mundatos ad Sacerdotes ablegat, ut legi huic conformes sese gererent.

Evangelium constat tribus partibus, quas ordine recensēbimus.

- I. *Est leproforum obviantium multitudo.*
- II. *Christi opitulantis promptitudo.*
- III. *Vnius Samaritani gratitudo.*

J. J.

EXEGESIS.

Sicut sol in cælo nunquam quiescit, sed incessabili motu non tantum ab ortu in occasum fertur, sed etiam modò versus se-

ptentionē, modò versus meridiem, pro diversitate anni temporum declinat, ut sic terras & maria lustret, totiūq; mundo suæ lucis & caloris beneficium impertiat: Ita Christus sol justitiæ, Mal. 4. v. 2. in postrema sua Hierosolymam versus suscepta peregrinatione morti jam proximus non tantum rectâ lineâ per Samariam ad illam Judææ metropolim, in qua pro peccatis humani generis sese passurum noverat, contendit, sed etiam inde digressus in Peræam versus ortum sese contulit, hinc rursus in Judæam versus occasum, ac iterum in Galilæam versus septentrionem, id quod fecit eo fine, ut generalem quandam visitationem paulò ante vitæ suæ finem institueret, omnes luce Evangelii colustraret, ipsisq; beneficia sua tam corporalia quàm spiritualia communicaret. Quò respiciunt verba Petri, Act. 10. v. 38.

Hinc est quod Evangelista tam diligens est in notandis circumstantiis, quæ circa hanc mundationem leproforum considerandæ veniunt, Describitur enim

I. *Tempus*, quando factum sit, nimirum inter eundem Hierosolymam, cum iter suum susciperet ultimum ad passionem ibi subeundam, non regia via, sed per mediam Samariam & Galilæam. Quia enim complebantur dies assumptionis ejus, ut inquit Lucas. c. 9. v. 51. volebat prius loca omnia peragere, ubi antea Evangelium prædicaverat, & oviculas suas in doctrina hæcenus proficitâ adhuc semel, antequam ad Patrem abiret, confirmare. Hinc in isto itinere quàm plurima edidit miracula: Decem hos leprosos mundavit, duobus cæcis visum restituit, Matth. 20. v. 34. Luc. 18. v. 35. Zachæum publicanum convertit, Luc. 19. v. 9. ficui maledixit, Matth. 21. v. 19. Lazarum resuscitavit, Johan. 11. vers. 43. 44. per hæc miracula

racula declaravit potentiam suam, quod non sit υιός ανθρωπος, sed filius Dei vivi, Matt. 16. v. 16. cum primis autem leproso- rum horum emundatione, velut in typo pas- sionis suæ fructum nobis adumbrare voluit, qui est emundatio spiritualis à lepra peccati, 1. Joh. 1. v. 7. Ebr. 9. v. 14.

2. *Locus*, qui fuit vicus quidam Sama- rix. Erant enim leprosi ex oppidis & alio- rum consortio remoti, ne contagioso suo morbo alios inficerent, hinc ante vicum vel oppidum Christo obviassè dicuntur.

Ex eo apparet summa Christi φιλανθρω- πια & benignitas. Samaritani erant homines pessimi, & recusaverant ipsi hospitium, Luc. 9. v. 53. nihilominus in quodam ipsorum vi- co edit hoc miraculum, & eo ipso testatur, quàm anxie desideret ipsorum salutem. Mag- ni beneficii loco habetur, quando medicus rogatus & proëmiis invitatus ægrotum vi- sitat: sed hic animarum nostrarum medicus spontè ad nos venit, & beneficia sua nobis offert. Ego sto ad ostium, inquit, & pulso, si quis audierit vocem meam, & aperuerit januam, intrabo ad illum, & cœnabo cum eo & ipse mecum, Apoc. 3. v. 20.

3. *Numerus*, quod decem fuerint, unde colligitur, lepram fuisse morbum Judæis ad- modum familiarem & frequentem, quia a- pud exiguum hunc Vicum decem leprosi habitauerunt, imò quod Lev. 13. & 14. dicitur, ipsæ domus & vestes lepræ infectæ fuerunt. Hoc morbo abominabili Deus peculium suum præ gentibus percussit, ut esset com- monefactio de peccato, quod gravius puniri solet in Christianis, qui sunt membra Eccle- siæ, quàm in gentilibus, qui extra Ecclesiam versantur. Nam à domo Dei iudicium ple- runque incipit, 1. Pet. 4. v. 17.

4. *Morbus*, qui fuit lepra, morbus con- tagiosus, ex vitioso humore & adusta me- lancholia proveniens, hinc tali morbo in- fecti à reliquorum hominum commercio exclusi nudis capitibus, scissis vestimentis & coopertis labiis eo sine incedere cogeban- tur, ut à reliquis dignosci & citius caveri possent, Levit. 13. & 14.

Lepra est imago peccati, si spectes

1. *Originationem*. Contrahitur enim vel intemperantiâ, vel contagio, vel etiam propagatione naturali per parentes. Ita pec- catum nascitur ex prava concupiscentia, Jac. 1. v. 15. ex prava conversatione, 1. Cor. 15. v. 33. & per parentes etiam in filios pro- pagatur, Pl. 51. v. 7.

2. *Operationem*. Lepra totum corpus occupat, contaminat sanguinem, pervadit omnes venas, & nihil in homine sani relin- quit: Ita peccatum omnes animæ & corpo- ris vires in homine pervasit, & ita deprava- vit, ut à planta pedis usque ad verticem capi- tis nihil boni in nobis inveniat, Esa. 1. vers. 6.

Lepra segregabat infectos à commercio a- liorum, Lev. 13. vers. 46. Ita peccatum nos à Deo segregat, Esa. 59. v. 2.

Lepra prurimum excitat: Ita peccatum varias inordinatas titillationes excitat, à quibus etiam renati non sunt exempti, Rom. 7. v. 5.

Lepra ubi invaluit, membra adeò stupida & quasi mortua reddit, ut nihil sentiant, etiam si acu pungantur, ut videre est Num. 12. v. 12. sic peccatum hominem in rebus spi- ritualibus stupidum facit, 1. Cor. 2. v. 14. & mortuum coram Deo, Eph. 2. v. 1. ut licet acu legis pungatur, vel etiam à Deo pœnis temporalibus castigetur, non sentiat, Jer. 5. vers. 3.

Lepra-

10. Lev. 13. 24. 25. legit, quod in lepra e- nata fuerit ex adustione ignis. Mi- hi ex hac causa habet esse factus & leprosus.

Lepra raucedinem conciliat, & vocem impedit, ut infecti ab ea clarè loqui non possint: Ita peccatum impedit orationem, & licet peccatores orent, tamen non exaudiuntur, Joh. 9. v. 31.

Lepra graueolentiam spiritus excitat: Ita peccatum hominem foetere facit coram Deo, Pl. 14. v. 3.

3. *Distinctionem*. Lev. 13. v. 2. seqq. describitur duplex lepra, interior in carne hominis, & exterior in domibus & vestibus: Ita quoque duplex est peccatum, interius in corde & cogitationibus, & exterius in verbis & operibus. Lepra exterior in vestibus & domibus oriebatur ex lepra interiore in carne hominis. Sic peccata actualia originem trahunt ab originali, exteriora ab interioribus, Matth. 15. v. 19.

4. *Curationem*. Lepra omnem medicinam humanam superat, ita ut à nemine nisi à solo Deo curari possit: Ita peccatum à nullo homine præter solum Christum curari potest, Matth. 1. v. 21. is verè languores nostros tulit, & dolores nostros portavit, Esa. 53. v. 4. lavit nos à peccatis per sanguinem suum, Apoc. 1. v. 5. purgatione facta per semetipsum, Eb. 1. v. 3.

5. *Conatus*, quem exprimunt

1. *Christum accedendo*; Procul dubio variis medicinis & sacrificiis usi fuerunt, sed frustra, tandem igitur ad Christum properant, cui nullus morbus est incurabilis, Pl. 103. v. 3. ita si nulla spes humani affulget auxilii, ad Christum properare debemus. Manus ejus non sunt abbreviatæ, ut salvare nequeat, Num. 11. vers. 23. sed novit media & vias ex tentatione suos eripere, 2. Pet. 2. v. 9.

2. *Miseriam exponendo*, quod faciunt

1. *Decenter*. Non enim dissimulant mor-

bum suum, sed ex legis præscripto stant procul, & absque dubio denudato capite immundicem suam confitentur, ita nos peccata coram DEO abscondere non debemus, sed cum publicano è longo stemus & dicamus: Propitius esto Deus misero mihi peccatori, Luc. 18. vers. 13. Stant etiam procul, ne aliis halitu suo contagioso damnum aliquod afferant: Ita quoque in morbis contagiosis proximi habenda est ratio. Hoc requirit Christiana charitas, 1. Corinth. 13. vers. 5. proinde Lutherus tales homines, qui alios contagiosis morbis petulantè inficiunt, sicarios vocat, *Meuchelsmörder* & pari cum iisdem pœna dignos existimat. Observanda igitur hic regula Christi Matth. 7. v. 12.

2. *Ardenter*. Procul dubio audiverant, quod primo ministerii sui año leprosum solo verbo curaverat, Matth. 8. v. 3. ac postea plures, Matth. 11. v. 5. ideò pro Magistro salvandi ipsum reputant, de quo Esa. 63. v. 1. & raucam suam vocem, quantum possunt, elevant, clamantes: JESU, Magister bone, miserere nostri: ita nostra quoque oratio cum devotione conjuncta sit oportet, ne os loquatur, sed mens usuras cogitet, possessionum reditus supputet, speciem mulierum consideret, quæ Chryostomi verba sunt. Oratio enim sine devotione est mugitus boum, inquit Basiliius, & planè frustranea, Matth. 15. v. 9.

3. *Confidenter*. Credunt enim à Christo sibi auxilium præstari posse contra spem naturæ in spem gratiæ & potentiæ ipsius, Roman. 4. vers. 18. Non deterret eos legis rigor, quo ab aliorum consortio se remotos esse noverant, Lev. 13. v. 46. non morbi diuturnitas, quæ curam omnem respuebat, non etiam propria indignitas, quod conscientia ipsos

iplos accusabat, se hanc pœnam enormibus peccatis promeruisse, sed hisce omnibus quasi sepositis, Christi promptitudinem intuentur: Ita nos quoque per fidem omnes dubitationes, quæ fortè ex suggestionibus diabolicis de gratia Dei nobis suboriuntur, supprimamus & devincamus. Qui enim hæsitat, similis est fluctibus maris, qui à vento moventur & circumferuntur. Non enim æstimet homo ille, quod accipiat aliquid à Domino, inquit Jacobus c. i. v. 6. 7.

De Secundo.

Sequitur *Christi promptitudo*, quam declarat

1. *Benevolo aspectu.* Non avertit oculos, aut nares obstruit, cum leprosos hosce sibi obviantes cernit, sed recta ad illos progreditur, & miseriam eorum coram intuetur: Ita non avertamus oculos à proximo, quando vel contagioso morbo, vel alio aliquo malo afficitur, ut multi faciunt, vel ex superbia, quâ proximum despiciunt, ut Pharisæus, Luc. 18. v. 11. vel ex invidia, quâ fortunam ipsius torvis oculis aspiciunt, Matt. 20. v. 15. vel ex iracundia, ut Haman, Esth. 5. v. 13. hæc omnia pugnant cum Christiana charitate, 1. Cor. 13. v. 5. 6. Ergò sequere admonitionem Siracidis c. 4. v. 4.

2. *Blando affatu.* Non denegat ipsis auxilium, sedite, inquit, & ostendite vos Sacerdotibus. Si decem hi leprosi eodem modo fuissent affecti, ut Naeman Syrus, 2. Reg. 5. v. 11. 12. respondissent procul dubio: Quid nobis cum Sacerdotibus? hi semel nos iudicarunt leprosos, hanc suam sententiam non mutabunt. Hæc ratione sanitatem nunquam consecuti fuissent, sed obediunt Christo, & præceptum ejus non disputant. Eodem modo & nos agamus, non præscriba-

mus Deo tempus aut modum, sed ipsius arbitrio hæc omnia committamus, qui est adiutor in opportunitatibus, Ps. 9. v. 10.

Hoc obiter notandum, quod verba Christi non uno modo explicentur, sed

1. *Sinistre à Pontificiis*, qui confessionem suam auricularem & clanculariam inde astruere conantur. Sed frustra, vide Psal. 19. v. 13.

2. *Dextre, à nostre Ecclesie Doctoribus*, qui cum Chryfostomo ministerii dignitatem hic à Christo indigitatam statuunt. In V. T. Sacerdotibus à Deo injunctum erat, ut lepram cognoscerent, Lev. 13. & 14. & si quis pristinam sanitatem recuperaverat, peculiarem hostiam tenebatur offerre, de qua certa pars etiam Sacerdotibus pro solario deputata erat, Exod. 29. v. 26. hanc ipsis Christus non vult subtrahere, sed ablegat leprosos ad Sacerdotes, ut publicam ministerii autoritatem divinitus ordinatam approbaret & conservaret, ipsique ex hoc miraculo cognoscerent, quod sit verus Messias, de quo talia miracula prædicta erant, Es. 35. v. 5. Inde elicitur, quid auditores suis debeant Pastoribus, nimirum

1. *Reverentiam.* Sunt enim ministri Christi, pro quo legatione funguntur, adeoque qui ipsos audit, Christum ipsum audit, Luc. 10. vers. 16. huc pertinent dicta Scripturæ, Ebr. 13. vers. 17. 1. Timoch. 5. vers. 17.

2. *Beneficentiam*, ut iusta ipsis faciant salaria, & certo tempore exsolvant, juxta Scripturam, 1. Corinth. 9. vers. 7. seqq. Gal. 6. vers. 6.

3. *Ex optatissimo effectu.* Nam inter eundem purificantur. Lepra erat morbus incurabilis, ut supra diximus, 2. Reg. 5. v. 7. Sed Christo nihil est impossibile, præinde